

PERPETUUM LEGIS

Spețe din ... Povești

Ediția a III-a, 2025

„Povestea lui Stan Pățitul”

În anul 1666 a fost înființată compania „Inferno Group SRL”, moment de la care, Saraoschi a început expansiunea celui mai mare imperiu al operațiunilor comerciale. Caracterizată eminent prin operativitate, discreție și progresivitate, compania a atins o cifră remarcabilă de afaceri și un număr impresionant de angajări, care este în continuă creștere. Rata de concediere este 0%, precum și cea de demisionare, fiind fără precedent ca cineva să fi fost vătămat în raporturile de muncă.

Cu toate acestea, neglijența majoră a celui mai nou angajat a condus la o succesiune de evenimente cu un parcurs antitetic marcat la început printr-o ascensiune prosperă pe mai multe planuri urmată de un declin al tuturor valorilor sociale, astfel că, până la sfârșitul evenimentelor ce urmează a fi relatate, imperiul ajunge pe cale de a se prăbuși, soarta acestuia depinzând de ceea ce tânărul angajat va putea aduce în beneficiul societății.

În anul 2022, Chirică, cel mai tânăr angajat al companiei, minor în vârstă de 16 ani, a fost sancționat pentru abatere disciplinară în raporturile cu un client pentru lipsa de bun-simț. Drept sancțiune disciplinară, CEO-ul societății, Scaraoschi, l-a trimis pe Chirică pentru a activa timp de trei ani, în serviciul clientului vătămat, în vederea reparării prejudiciul adus imaginii companiei și al clientului-persoană fizică.

Clientul vătămat, pe nume Stan Ipate, este un bărbat de 30 de ani, harnic și muncitor, înscris în evidențele fiscale cu bunuri în proprietate, recunoscut în sat pentru abilitățile sale gospodărești, necăsătorit, dar cu o dorință apăsătoare de a găsi femeia perfectă alături de care să întemeieze o familie.

Chirică, bine instruit de către Scaraoschi, de îndată începe a-i prezenta lui Stan Ipate o ofertă parcă ruptă din...rai. Copleșit de sentimentul singurătății, împins de dorința de a se îmbogăți, sau *cine știe, poate chiar de Scaraoschi*, Stan Ipate acceptă fără rezerve oferta¹ ispititoare.

Astfel, între Chirică și clientul vătămat, în numele său, Stan Ipate s-a încheiat în mod verbal² un contract nenumit³, pentru o perioadă determinată de 3 ani, fără posibilitatea de a modifica clauzele contractuale, iar singura modalitate de încetare fiind expirarea termenului convenit de părți. Conform convenției, Chirică se obligă să îl ajute pe Stan Ipate la treburile gospodărești, să efectueze toate actele necesare pentru conservarea bunurilor, precum și actele utile pentru ca acestea să poată fi folosite conform destinației lor obișnuite, iar cel din urmă se obligă să îi ofere adăpost, hrană și cele necesare întreținerii. De asemenea, la

¹ Art. 1196 Cod civil

² Art. 1174; Art. 1240 Cod civil

³ Art. 1168 Cod civil

momentul încetării contractului, Chirică va obține cu titlu de remunerație, dreptul de a deveni proprietarul oricărui bun pe care și-l va dori din patrimoniul lui Stan Ipate. Cu privire la obligațiile pe care Stan Ipate le va contracta la îndemnul lui Chirică, acesta din urmă se va angaja ca fideiutor⁴.

Totodată, părțile semnatare au convenit ca litigiile care se vor naște din contractul încheiat sau în legătură cu acesta vor fi soluționate de instanța judecătorească competentă din circumscripția sediului societății „Inferno Group SRL”⁵.

Au urmat numai zile cu noroc, luni în care cei doi se împrieteniseră și ani în care averea tot creștea și sentimentul de singurătate aproape că dispăruse din sufletul lui Stan Ipate, unde se instalase încrederea în noua sa relație de prietenie. Cu toate acestea, dorința lui de a-și întemeia o familie încă mocnea, lucru intuit de Chirică. Așadar, nu stătu mult pe gânduri și începu a pune bazele unui plan ingenios ce avea ca scop alegerea celei mai potrivite femei. După multe socoteli, cei doi au realizat că, pentru organizarea nunții visate este necesar un buget consistent, începând, astfel, un plan de îmbogățire.

Pe vremea când grâul strălucea mai tare ca soarele, Chirică i-a sugerat lui Stan Ipate încheierea unui contract de antrepriză⁶ cu Vecinul său ce avea în proprietate un teren arabil în suprafață de 666 ha, pe care avea o cultură impresionantă de grâu. În urma negocierii cu Vecinul, Stan Ipate și-a asumat obligația de a secera toată cultura într-o singură zi, în schimbul unei cantități de grâu aparent determinabile, ce putea fi transportată prin forțele proprii, fără intervenția unor terți sau a altor utilaje.

În final, contractul s-a dovedit a fi afectat de un viciu de consimțământ, respectiv dolul⁷, deoarece la momentul încheierii contractului, cei doi prieteni au omis în mod fraudulos să îl informeze pe Vecin asupra împrejurării referitoare la abilitățile fizice ale lui Chirică, proprietarul terenului arabil fiind indus în eroare cu privire la contraprestația pe care Stan Ipate avea să o primească în schimbul muncii prestate. În realitate, dolul a fost comis prin fapta unui terț față de contractul menționat, respectiv de către Chirică, persoana care a pus la cale planul, precum și cea care, în fapt, a controlat întreagul mod de derulare a contractului. Cu toate acestea, Vecinul va putea, ipotetic, cere anularea contractului, întrucât Stan Ipate a cunoscut sau, cel puțin, ar fi trebuit să cunoască dolul la încheierea contractului, având în vedere circumstanțele în care au fost stipulate obligațiile sale, caracterul teoretic imposibil al acestora.

În urma contractului, Stan Ipate a obținut atât grâu, cât și o sumă considerabile de bani, această nouă situație fiind mai mult decât prielnică pentru organizarea nunții. Singurul element lipsă din tot acest plan era chiar persoana cu care Stan urma să își petreacă restul vieții. Astfel, cei doi prieteni au participat duminică de duminică la balul satului, pentru a găsi femeia perfectă.

⁴ Art. 2280-2320 Cod civil

⁵ Art. 1203 Cod civil

⁶ Art. 1.851-1873 Cod civil

⁷ Art. 1.214 Cod civil

În ultima duminică a lunii decembrie a anului 2024, Chirică i-a ales prietenului său cea mai vrednică femeie, cu suflet blând, harnică și ascultătoare, dar cu un singur defect, avea o coastă de drac, o urmă de răutate și parșivitate a cărui leac îl cunoștea. Tocmai de aceea, l-a încurajat pe Stan să o aleagă de nevastă, urmând a plănui ulterior modalitatea prin care femeia să fie fără de păcat.

La data de 21.01.2025, Stan Ipate s-a căsătorit cu Ileana Ipate convenind asupra aplicării regimul comunității legale⁸. Nu după mult timp, a fost adus pe lume și un copil, iar familia devenea din ce în ce mai frumoasă, aducând în sufletul bărbatului împlinire.

Trecând timpul, Stan Ipate începuse să își facă griji de zilele ce vor urma după ce el nu va mai fi pe acest pământ, mai ales că acum aveau și un copil. Într-o zi, cum discuta cu soția lui despre modul în care îi va fi împărțită averea după decesul său, la un moment dat, Stan a menționat faptul că o bună parte din averea lui se datorează lui Chirica, motiv pentru care își dorește să îl răsplătească pentru tot ajutorul acordat și să îi lase, printr-un legat, 2/3 din tot ce va reuși să strângă până în ziua în care va deceda⁹. Această dorință a lui Stan a iscat reacții vehemente din partea soției, care nu vedea rostul gratificării lui Chirică cu o asemenea sumă considerabilă.

Văzând vehemența soției sale și interesul acesteia pentru averea lui, Stan începuse să se îngrijoreze, gândindu-se adesea la natura adevăratelor interese ale soției în relația cu el. Povestindu-i și lui Chirică despre grijiile lui, acesta a venit cu un plan pentru a-i descoperi intențiile sotiei: Stan urma să o îndrume pe soția sa la un avocat care era prieten cu Chirică, pentru a i se acorda o consultanță juridică în ceea ce privește întrebările pe care aceasta le-ar putea avea cu privire la testament; avocatul, fiindu-i prieten lui Chirica, îi va da sfaturi soției despre cum ar putea să obțină cât mai multe foloase patrimoniale de la soțul său, iar, dacă în urma acestei consultanțe sotia ar fi acceptat soluțiile propuse de avocat, atunci Stan ar fi știut dacă într-adevăr în aceasta exista o *coastă de drac*.

Zis și făcut și într-o zi soția s-a prezentat la avocat, iar, după o serie de discuții, avocatul i-a propus, aflând că Stan își înființase o societate în timpul căsătoriei, aducând ca aport bunuri comune ale celor doi soți, ca soția să solicite să îi fie recunoscută și ei calitatea de asociat și să primească jumătate din părțile sociale, părți sociale ce vor avea natura unor bunuri proprii¹⁰, după care să intenteze o acțiune de divorț¹¹ împotriva soțului său.

Soția, încântată de cele auzite, acceptă propunerea avocatului, iar Stan, stând ascuns în camera alăturată, se convinge de natura materialistă a soției sale, înțelegând simbolistica expresiei „femeia cu coastă de drac”.

Drept urmare, Stan Ipate apelează din nou la ajutorul lui Chirică, rugându-l să acționeze astfel încât să o elibereze pe Ileana de patima banului și să îi dispară coasta de drac. Ajunsă acasă, Chirică a și început „operația” care garanta loialitatea veșnică. Femeia a rămas inconstientă, la podea în timp ce soțul ei se uita cum Chirică îi aplica multiple lovituri. Ca

⁸ Art. 339 Cod civil

⁹ Art. 1034-1073; 1086-1090 Cod civil

¹⁰ Art. 349 Cod civil

¹¹ Art. 373-404 Cod civil

prin minune, de parcă ar fi trecut doar o secundă, femeia s-a trezit din comă, a uitat evenimentul și s-a bucurat să își revadă soțul.

În acest timp, cu o încredere oarbă, Stan i-a mulțumit lui Chirică pentru binele căsniciei pe care i l-a oferit ca un bun prieten, însă, cum tot ce este frumos durează puțin, așa s-a terminat și povestea lor de prietenie. În aceeași zi, se împlineau exact cei trei ani, perioada pentru care fusese încheiat contractul dintre cei doi, moment în care Chirică era dezlegat de secretul profesional și a putut să îi mărturisească lui Stan adevărata sa natură. El era.... Atunci, Stan, nu foarte uimit, întrucât a intuit adevărata ocupație a lui Chirică, a rămas trist, cu gândul la prietenul ce nu-l va mai avea, bucurându-se totuși de tot ce a reușit să obțină în acești trei ani, cu ajutorul său.

Așa cum orice pact este guvernat de principiul *pacta sunt servanda*¹² și nici măcar *Prietenia* nu te poate exonera de obligațiile contractuale, Chirică și-a revendicat contraprestația stipulată în contract, materializându-se în **Norocul lui Stan Ipate**.

După încetarea relațiilor contractuale, tot norocul a dispărut, copilul lui Stan s-a îmbolnăvit, animalele au fost luate de viitură, apoi a venit seceta, s-au stricat recoltele și tot ce a strâns Stan în viață, dispăruse. Soția lui, din vorbă în vorbă, aflase cum s-a îmbogățit soțul său cu ajutorul lui Chirică, cum au planuit testul de loialitate, iar, în final i-a revenit amintirea cu intervenția inumană la care a fost supusă, cu acordul și în prezența soțului său. Atunci a realizat că omul pe care îl numește soț și tată al copilului nu mai este **Stan Ipate**, ci **Stan Pățitul**, un bărbat radical opus față de cel de care se îndrăgostise, care nu a făcut altceva decât să își urmărească propriul interes, acceptând orice rău provocat altor oameni nevinovați. Coroborând toate informațiile, a realizat și ea cine era Chirică, unde lucra și care a fost scopul său.

Astfel, raporturile distre soți au fost grav vătămate de atitudinea violentă, impunătoare și autoritară a lui Stan, care își descoperise o nouă identitate, noi ocupații frauduloase și dorința de a fi precum Chirică. Înțelepciunea sa combinată cu violență, a adus numeroase prejudicii, acum era un om precaut, dar fără sentimente, îi lipsea credința, iar asta se reflecta și în viața de familie. Soția a decis că nu mai este posibilă continuarea căsătoriei, și-a făcut curaj și a contactat cel mai priceput avocat care să o ajute să scape de „*pericolul*” numit soț, să îi asigure copilului cea mai bună îngrijire, prin stabilirea exercitării în mod exclusiv a autorității părintești¹³ și să împartă tot ce era de împărțit, astfel încât Stan Pățitul să învețe ce înseamnă *obligația de a nu păți*, iar adevărata identitate a lui Chirică să iasă la lumină și să fie restabilită credința pe pământ.

Pentru că „*Lumea asta e pe dos, toate merg cu capu-n jos; puțini suie, mulți coboară..*”¹⁴,

-Ai grijă, într-un pact cu diavolul, el mereu te doboară....

- Stan Pățitul

¹² Art. 1270 Cod civil

¹³ Art. 504 Cod civil

¹⁴ *Povestea lui Harap-Alb*, Ion Creangă.

BIBLIOGRAFIE

- **Legea 287/2009 privind Codul civil;**
- **„Povestea lui Stan Pățitul”, de Ion Creangă;**
- **„Povestea lui Harap-Alb”, de Ion Creangă.**